

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Mała i duża retencja		13.9.0020	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Katedra Limnologii			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	wszystkie
Wydział Oceanografii i Geografii	Gospodarka wodna i ochrona zasobów wód	forma	wszystkie
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. UG, dr hab. Dariusz Borowiak			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		4	
Wykład, Ćw. audytoryjne		Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego	
Sposób realizacji zajęć		Forma aktywności	
zajęcia w sali dydaktycznej		Liczba godzin	
Liczba godzin		Łączna liczba godzin 55	
Ćw. audytoryjne: 15 godz., Wykład: 30 godz.		Liczba punktów ECTS 3	
		udział w wykładach 30	
		udział w ćwiczeniach 15	
		udział w egzaminie/zaliczeniu 2	
		udział w konsultacjach(kontakt oferowany)8	
		Praca własna studenta	
		Forma aktywności	
		Liczba godzin	
		Łączna liczba godzin 50	
		Liczba punktów ECTS 2	
		Przygotowanie do egzaminu (studiowanie literatury)30	
		zajęcia praktyczne(przygotowywanie się do zajęć, samodzielne wykonywanie prac, zadań projektowych, badawczych itp.)20	
		Sumaryczny nakład pracy studenta: 105 godz.	
		Łączna liczba punktów ECTS: 4	
Cykl dydaktyczny			
2019/2020 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład z prezentacją multimedialną - ćwiczenia audytoryjne: metoda projektów i rozwiązywania zadań (praca w zespołach 2 osobowych)		Sposób zaliczenia	
		- Zaliczenie na ocenę - Egzamin	
		Formy zaliczenia	

	<ul style="list-style-type: none"> - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - egzamin pisemny testowy - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - kolokwium <p>Podstawowe kryteria oceny</p> <p>Wykład: Wymagane jest zdobycie min. 51% możliwych do uzyskania punktów z egzaminu pisemnego obejmującego zakres materiału realizowanego na wykładach i ćwiczeniach.</p> <p>Ćwiczenia: Kolokwia – wymagane jest zdobycie min. 51% całkowitej możliwej do uzyskania liczby punktów (kolokwium obejmuje zakres materiału realizowanego na ćwiczeniach).</p> <p>Projekty i zadania cząstkowe – terminowość realizacji, kompletność i poprawność merytoryczna, zgodność z podanymi wytycznymi, jasna i czytelna wizualizacja uzyskanych wyników. Warunkiem otrzymania zaliczenia jest oddanie wszystkich realizowanych zadań i/lub projektów.</p> <p>Dyskusja – aktywność w dyskusji, umiejętność podjęcia dyskusji i udzielania odpowiedzi na stawiane pytania i zadania problemowe. Rozumienie i prawidłowe posługiwanie się terminologią hydrologiczną w ramach tematyki realizowanej na zajęciach.</p>
Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia	
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi	
<p>A. Wymagania formalne Hydrologia ogólna</p> <p>B. Wymagania wstępne Znajomość podstawowej wiedzy z zakresu hydrologii, umiejętność analizy treści zawartej na mapach topograficznych oraz wykonywania podstawowych pomiarów kartometrycznych.</p>	
Cele kształcenia	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukazanie roli i znaczenia małej i dużej retencji w kształtowaniu obiegu wody w środowisku przyrodniczym 2. Poznanie działań technicznych podejmowanych w celu zwiększenia retencji wodnej zlewni 3. Zrozumienie znaczenia małej i dużej retencji w ograniczaniu skutków ekstremalnych zdarzeń hydrologicznych 4. Zapoznanie się z metodami waloryzacji zdolności retencyjnej zlewni 	
Treści programowe	
<p>A. Problematyka wykładu</p> <ol style="list-style-type: none"> A.1 Zasoby wodne Polski a potrzeby retencjonowania wód. A.2 Charakterystyka odpływu rzeczny. A.3 Retencja wodna i formy retencji wodnej. A.4 Definicja małej retencji, jej funkcje i rodzaje. A.5 Zjawiska ekstremalne w przyrodzie. Rola małej retencji w ochronie przed suszą i powodzią. A.6 Mała retencja na obszarach nizinnych. A.7 Mała retencja na obszarach górskich. A.8 Mała retencja w lasach. A.9 Mała retencja na obszarach zurbanizowanych. A.10 Zbiorniki wodne jako element poprawy jakości wód powierzchniowych. A.11 Duża retencja – zbiorniki naturalne i sztuczne. <p>B. Problematyka ćwiczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> B.1 Ocena zdolności retencyjnej zlewni w świetle genetycznej analizy hydrogramu odpływu. B.2 Hydrologiczne zjawiska ekstremalne w zlewni – niżówki i wezbrania. B.3 Charakterystyka uwarunkowań topograficznych i morfologicznych zlewni. B.4 Bezpośrednie oraz pośrednie miary i wskaźniki oceny potencjału retencyjnego zlewni. B.5 Ocena możliwości zwiększenia retencji powierzchniowej zlewni środkami technicznymi. 	
Wykaz literatury	
<ol style="list-style-type: none"> A.1. wykorzystywana podczas zajęć 1. Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., 2006, Hydrologia ogólna, PWN, Warszawa, 340 s. 2. Kowalczak P., Farat R., Kępińska-Kasprzak M., Kuźnicka M., Magier P., 1997, Hierarchia potrzeb obszarowych małej 	

retencji, Mat. Bad. IMGW, Gospodarka wodna i ochrona wód 19: 1-91.

3. Mioduszewski W., 2003, Mała retencja: ochrona zasobów wodnych i środowiska naturalnego, Wyd. IMUZ, Falenty, 49 s.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

1. Dembek W., Oswit J., 1989, Niektóre aspekty roli mokradeł w gospodarce wodnej kraju, Wiad. Mel. 32(8-9): 150-161.

2. Mioduszewski W., Kaca E., 1996, Potrzeby i możliwości zwiększenia retencji wodnej na obszarach wiejskich, IMUZ, Falenty, 136 s.

3. Mioduszewski W., Łoś M.J., 2002, Mała retencja w systemie ochrony przeciwpowodziowej kraju, Gospod. Wodna 2: 68-73.

B. Literatura uzupełniająca

1. Choiński A., 2008, Limnologia fizyczna Polski, Wyd. Nauk. UAM, Poznań, 547 s.

2. Mioduszewski W., 2006, Małe zbiorniki wodne, IMUZ, Falenty, 127 s.

Efekty kształcenia (obszarowe i kierunkowe)

K_W20 – Charakteryzuje ożywione i nieożywione zasoby wód i sposoby ich ochrony w Polsce i na świecie (P1P_W04, P1P_W05)

K_W21 – Opisuje metody i techniki stosowane w szacowaniu wartości ekologicznej i jakości zasobów wodnych oraz ich ochronie (P1P_W07)

K_W22 – Omawia kierunki rozwoju w zakresie stosowanych rozwiązań i badań naukowych służące ochronie i odtwarzaniu zasobów wodnych w wybranych działach gospodarki narodowej (P1P_W07, P1P_W08)

K_U22 – Planuje i wykonuje proste analizy dotyczące waloryzacji przyrodniczej oraz oceny jakości środowiska pod nadzorem i samodzielnie (P1P_U04)

K_U23 – Ocenia wpływ planowanych inwestycji na wartość i jakość zasobów wodnych (P1P_U07)

K_U24 – Proponuje i ocenia warianty rozwiązań służących ochronie i odtworzeniu zasobów wodnych, rozpoznaje ich słabe i mocne strony a także szanse i zagrożenia (P1P_U09)

K_K01 – Potrafi współdziałać i pracować zespołowo, przyjmując w grupie różne role (P1P_K02)

K_K13 – Zna ograniczenia własnej wiedzy i umiejętności oraz rozumie potrzebę ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie wartości i ochrony zasobów wodnych oraz ciągłą potrzebę rozwoju osobistego (P1P_K01, P1P_K05)

Wiedza

1. Definiuje i opisuje podstawowe zadania realizowane w ramach małej i dużej retencji oraz wyjaśnia jej miejsce i znaczenie w systemie nauk przyrodniczych (treści programowe: A.1–A.11).
2. Identyfikuje i rozpoznaje lokalne oraz regionalne potrzeby związane z kształtowaniem zasobów wodnych zlewni/dorzecza (treści programowe: A.1–A.11).
3. Zna obiekty zabudowy hydrotechnicznej przyczyniające się do poprawy zdolności retencyjnej zlewni oraz wyjaśnia zasady ich funkcjonowania (treści programowe: A.1–A.11).
4. Zna metody oceny stanu i potrzeb retencji wodnej w granicach jednostki hydrograficznej (treści programowe: A.1–A.6, B.1–B.5).

Umiejętności

1. Analizuje i ocenia zasoby wodne zlewni oraz potrzeby środowiskowe w zakresie zwiększenia jej retencyjności: (treści programowe: A.1–A.6, B.1–B.5).
2. Ustala kryteria oraz ocenia skuteczność działań realizowanych w zakresie małej i dużej retencji (treści programowe: A.1–A.6, B.1–B.5).
3. Przygotowuje i realizuje proste postępowania badawcze w zakresie oceny potrzeb małej retencji (treści programowe: B.1–B.5).

Kompetencje społeczne (postawy)

1. Wykazuje odpowiedzialność i staranność w wykonywaniu powierzonych zadań oraz docenia merytoryczne przygotowanie do poprawnej ich realizacji.
2. Wykazuje kreatywność w rozwiązywaniu zadań badawczych oraz angażuje się w prace zespołowe.

Kontakt

geodb@univ.gda.pl